

Etsende teakmidler:

Hardt for dekket

Etsende teakpleiemidler gir et raskt og tilsynelatende bra resultat. Men teaken har ikke godt av det – og midlene må brukes med stor forsiktighet om dekket skal ha lang levetid.

TEKST OG FOTO: ATLE KNUTSEN

ETSEND teakpleiemidler må brukes med stor forsiktighet. Konsentrert syre og base kan ødelegge dekket ditt fortere enn du aner, og de tar også hardt på matene i dekket og limet som laminatet er festet med.

REISER SEG: Når man behandler et teakdekk med ulike midler, vil ofte trefibrene reise seg. For å få et optimalt resultat, kan det være smart å stryke en nal over treverket for å presse ned igjen fibrene.

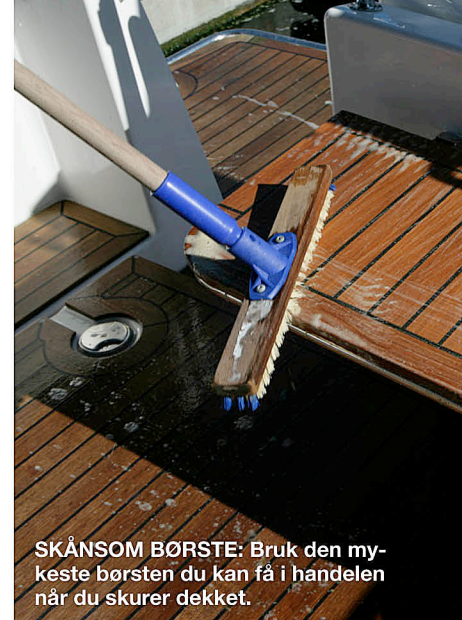
Teaken har utmerkede kvaliteter som anti-sklmateriale på båtdekk. Teak inneholder fett som gir treet dets unike egenskaper. Ved bruk av etsende rensmidler fjerner man raskere de oljeholdige cellene i treet, og dekket ofres på estetikkens alter.

Teak er en tropisk tresort som på grunn av de ulike vekstsesongene har vårved, høstved, vinterved og sommerved, noe man ser av årringene. Vårveden er den mest porøse delen av treet fordi treet vokser raskest om våren. Etter en tid vil vårveden gå i oppløsning som følge av UV-stråling og slitasje, mens den hardere vinterveden blir stående opp som små rygger i treverket. Denne prosessen blir akselerert ved bruk av etsende teakrensninger. I slike tilfeller bør teakdekket slipes ned til frisk ved, ifølge båtbygger Kristian Djupevåg i Nordheimsund. Problemet med "pyntedeck" som består av tynne teakstaver limt på en plate er imidlertid ofte at teaken er så tynn at man ikke har noe å slippe på. Ifølge Djupevåg bør et teakdekk som skal vare opp i mot 20 år ha en tykkelse på minimum seks, kanskje åtte millimeter, men teak av denne tykkelsen kan ikke limes på plater, men må skrues i dekket.

En teakstav som skal limes på en plate, bør ikke være mer enn ca 4-5 millimeter, opplyser

IKKE HØYTRYKK: Når man spylar teakdekket, skal man bruke en skånsom stråle. Høytrykkspyling er absolutt ikke å anbefale.

SKÅNSOM BØRSTE: Bruk den mykaste børsten du kan få i handelen når du skurer dekket.

HARDT FOR TEAKEN: Etsende teakpleiemidler kan redusere teakdekkets levetid dersom de ikke brukes med stor forsiktighet. Blant annet kan de løse opp natene og vaske ut fett og vårvæd i materialet.

båtbygger Ole-Jacob Broch i Risør. Båtmagasinet's reportasjebåt har et tynt teakdekk på rundt 4 mm. Etter flere års erfaring konkluderer vi med at man bør være svært varsom med bruk av etsende rensedmidler på et så tynt dekk.

Forsiktig med etsende

Vi har siden 2004 brukt Snappy Teak-NU, et etsende middel, en gang i sesongen på vårt teakdekk. På markedet finnes det også tilsvarende midler, blant annet Respect Teak Clean Pro 1 og 2. De etsende midlene har tatt hardt på vårvæden i dekket, og i år ser vi for alvor at vi må slippe ned så mye som to millimeter enkelte steder for å komme ned til frisk ved. Da er det ikke mye igjen av dekket, og kreves det en runde til med sliping i løpet av et par år, er dekket ødelagt og må byttes. Båtbygger Kristian Djupevåg presiserer at han ikke kjenner til det konkrete produktet vi referer til, men ser at mange kan falle for fristelsen å bruke etsende midler for komme til et kjapt resultat, men når man bruker slike metoder må man også være inneforstått med at dekkets levetid reduseres dramatisk. Etsende midler løser opp bindemiddelet og fett i teaken, som dermed tørker ut, sprekker opp og teakens unike egenskaper vaskes vekk.

Løse opp natemasse

Et annet problem med etsende teakrensedmidler er at natene kan løse fra treet.

Produsenten av Snappy Teak-NU skriver i brukerveiledningen at middelet ikke skader teaken eller natene, men at man før middelet tas i bruk skal kontrollere om natemassen tåler bruk av syre. De advarer også mot bruk av Snappy i nærheten av eloksert aluminium fordi den skader elokseringen. Fra vår reportasjebåt har vi også erfaring med at det etsende middelet fører til varige merker i eloksert aluminium.

Produsentene advarer

Europasjefen for Snappy Teak-NU, Carter Farrell, advarer da også mot bruk av etsende midler på tynne teaklaminat.

– Så lenge det er massiv teak, er det ikke noe problem å bruke etsende midler. Men på tynne teaklaminat fra 1 millimeter tykkelse og nedover, skal man ikke bruke syre eller base eller løsemidler fordi de løser opp limet.

– Vi forsøker å overtale folk som bruker våre produkter til å skure dekket svært skånsomt med den mykaste børsten man får kjøpt. Børstene som leveres med våre produkter er for stive, og anbefales ikke brukt på andre teakdekk enn de som er svært nedslitt. Rensedmiddelet løser opp trefibrene i teaken, og mekanisk slitasje ved børsting fører til at man skurer bort trefibrene. Man bør kun bruke konsentrert Snappy når teakdekket er helt svart. Et grått dekk bør behandles med middelet utblandet i forholdet 1:1, eller 1:3, sier Farrell.

– Det er også et problem at syre og base-

baserte produkter løser opp ulike typer natemasse og lim, spesielt polyurethane-baserte limmasser. Også teakoljer som inneholder løsningsmidler kan løse opp natemassen, og derfor må man undersøke om natemassen i dekket tåler rengjøringsmiddelet og oljen, konkluderer Farrell.

Også Vebjørn Onstad i Brynsløkken AS som selger det etsende middelet Respect Teak Clean Pro 1 maner til forsiktighet ved bruk av etsende teakmidler.

– Vi anbefaler å bruke et svakere produkt enn konsentrert syre og base, sier Onstad.

– Midlene er kraftig kost og mange vil ha et kjapt resultat, men jeg synes det er litt dumt at folk ikke bruker et mildere middel og heller mer tid. Det er langt mer skånsomt mot dekket.

FEM TEAKVETTREGLER

- Rengjør med skånsomme midler.
- Bruk svært myke børster.
- Vær svært forsiktig med bruk av etsende midler.
- Bruk ikke oljer som gir en glatt overflate.
- Forsikre deg om at oljen ikke løser opp natemassen.